1964 June

UJSAG — DETROIT HUNGARIAN NEWS

Domján József a szines fametszet világhirü müvésze

(Budapest 1907)

Ha egy magyarról azt állitjuk, hogy világhirü, az elsősorban Domján Józsefre vonatkozhat. Domján Józsefnek 104 muzeumban vannak képei s ez a szám folytonosan növekszik. Ugyanez áll a már csaknem 200 önálló kiállitására is. Lehet ennél jobban jellemezni müvészetét? Ugy a képek, mint a kiállitások értéklése egészen kivételes, azt is mondhatnók példanélküli.

Nagyon küzdelmes ifjusága volt. Szinte szédület feltekinteni abból a mélyből, ahonnan elindult, abba a magasságba, ahová eljutott. Egy vasöntödében dolgozott, majd géplakatos lett. A világ-gazdasági krizise idején utra kelt, Németország, Franciaország, Svájc, Itália országutjait járta. Közben eladogatta kisebb alkotásait 10,000 mérföldet gyalogolt. A budapesti Képzőmüvészeti Főiskolán 7 évig tanult.

A mult évben jelent meg "Hungarian Heroes and Legends" (Magyar Hősök és Legendák) c. könyve az óriási D. Van Nostrand Company, Inc. kiadásában egyszerre New Yorkban, Londonban és Torontoban.

Páratlan müvészi képekben jelenik meg előttünk az egész magyar történelem, a magyar népélet, népmüvészet, képzőmüvészet, zene irodalom, életünk minden vonása, az eredeti legendától, a csodaszarvastól kezdve a szabadságharcig, fajtánk minden nehéz küzdelme és dicsősége.

Mindjárt az első kép nagyon megkapó: Egy gyönyörü kovácsolt vaskapu, amilyeneket kastélyaink és palotáink bejáratain láthattunk. Budapesten a Nagykörut és Andrassy ut sarkán a Batthyhiány palotán és a Baross-utcában a fővárosi könyvtár épületén van ilyen.

A honfoglaló, nyilas magyar, Árpád pajzsra emelése, egy remek szárnyas oltár, a Jaáki templom világhirü portáléja, Gizella királynő palástja, (Gisla regina casula (Szent László jól ismert hermája, Könyves Kálmán és tudósai, az Arany Bulla, Szent Erzsébet, Nagy Lajos, Zsigmond Nándorfehérvár és Hunyadi János, Mátyás és a Corvinák. Folytathatnánk napjainkig.

(2)

Megvallom nagy öröm volt számomra, hogy ezt a könyvet megvehettem. Mindenki boldog lehet, aki ezt megteszi. Meg is kellene venni mindenkinek, aki megteheti, hogy boldog örömmel mutathassa másoknak, főleg másod, harmad generációs magyaroknak

söt idegeneknek, hogy vegyék meg ők is, mert olyan páratlan kincset kapnak, amilyenhez ritkán jutnak. Minden nap uj élvezetet nyujt egy nagy müvésznek ez a szép alkotása.

A magyar irodalom, képzőmüvészet különböző s a népmüvészet sokszinü megnyilatkozása: Mezőkövesd, Sárköz, Kalotaszeg. A cifra szür és suba bemutatása minden szövegnél többet mond. De ki győzne mind ezt a sok szépséget felsorolni, látni kell azt.

Ha Munkácsy "Krisztus Pilátus előtt' c. képéről egy pap azt mondotta, hogy megér 100 prédikációt, erről is elmondható, hogy szemléltetőbb, mint sok könyv s több marad meg belőle, mint azok elolvasása után.

Egy csikágói hölgy mondotta nekem, hogy sok és gazdag karácsonyi ajándékot kapott, de egyiknek sem örült annyira, mint ennek a remek könyvnek.

Domján József a müvész szemével meglátta s szóban és képekben rögzitette nemzetének történetét és a világ eseményeiben részvetelét. Az ezeréves történelem, mint egy panoráma vonul el szemeink előtt szines és gazdag, küzdelmes és fáradságos s nem egyszer a pusztulás meredélyén járó.

Három világrészben szerez a könyv dicsőséget a magyar névnek. Európában és Amerikában minden jelentősebb muzeumban fellelhető s a fametszés őshazájában, Kinában is. Ott akarták tartani, hogy mint professzor tanitsa a kinaiakat, a részben elfelejtett müvészetükre. Ha nem a mai rendszerben kellett volna tennie el is végzi azt a munkát, mert ez nagy dicsőség lett volna. Tőlük kapta a "Master of Color Woodcut" (a szines fametszet mestere) cimet. Ezt csak egyszer adják egy évszázadban.

Ma amikor a magyarságnak minden diplomáciai képviselete hiányzik (egyedül Marosy kövert tartja, hiven, Spanyolországban a régi diplomáciai, képviseletet) Domján József méltán képviseli az egész magyarságot s a régi diplomáciát, mert aki ezt a könyvet a kezébe veszi s átnézi, bármily idegen legyen neki a magyar kérdés ,egyszerre meghóditja őt és szivébe zárja a magyar népet. Régen voltak követeink és nagy követeink, én Domján Józsefben a magyarság legnagyobb követét látom.

Hokky Károly